

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita B. Francisci Xaverii

Torsellini, Orazio

Coloniae Agrippinae, 1610

IV. Venetias non sine magno corporis vexatione contendit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42323

hoc avidius id per semetipsum identidem usurpabat, quò certius experiebatur frequenti votorum renouatione mentis, sicut aquilæ iuventutem renouari. Atq; hæc quidem tanta perfectæ virtutis cupido nihil interim studio eruditionis offecit. Sed incidit tempus, cùm Franciscus haud dubiè ostenderet, sibi Christi militiam, cuius gratia iam rerum scientia quærebatur, discendi studio esse potiorẽ.

CAPVT IV.

Venetias non sine magno corporis vexatione contendit.

Theologia cursum ab rumpit nõ procul à meta: **P**AVLVLM iam aberat à meta Theologia, cùm ei in Italiam demigrandum fuit. Continerat iam inter Patres, vt ad dictam diem (is dies erat ad 8. Kalendar. Februarias anni M. D. XXXVII.) Venetias ad Ignatium, qui eò certis de causis antecesserat, se pariter conferrent. Interea dum præstituta profectio expectatur dies; Carolo Cæsare cõtra Gallos arma ferente, ingens in Gallia bellum exarsit, qui casus constitutum iter maturauit, omiſsa Theologici cursus conficiendi cura. Ægrè scilicet Xauerius, sed tamen sapienter, eam iacturã tulit, haud

pul-

pulchrius ratus doctrinæ studia Dei cau-
 sa persequi, quàm relinquere. Idibus er-
 go Nouembris, alienissimo anni tempo-
 re, rebus omnibus, præter viaticum, &
 scripta, vti vouerant, in pauperes distri-
 buit, ex composito simul cum socijs dat
 sese in viam. Itineris ratio erat talis. Ve-
 stitus plebeius obsoletusque: suus cuique
 baculus & scortea, pauperum videlicet
 peregrinorū ritu. B. Mariæ Corona, Ca-
 tholicæ religionis inter hæreticos index,
 è collo suspensa præferebatur: mantica
 scriptorum custos pendebat ex humero.
 Solenne erat, ad vires animosque ex viæ
 laboribus recreandos, cœlesti pane, vni-
 co ærumnarum solatio, refici quotidie.
 In exitu diuersorij committere se Deo, in
 introitu gratias agere. In ipsa via com-
 mentari primùm aliquamdiu de diuinis
 rebus, deinde cum comitibus colloqui.
 Itineris laborem ac molestiam canendis
 inuicem hymnis, psalmis, canticisque spi-
 ritualibus identidem leuare. Hoc potif-
 simùm modo per Lotharingiam ac Ger-
 maniam, bellici tumultus declinandi
 causa, Italiam petens, autumnales Gallix
 imbres, hyberna frigora Germaniæ per-
 tulit. Et quanquã pedestri itineri nequa-
 quam assuetus, tamen vltro scriptis onu-
 stus, per frigida tēpestare, teterrimis vijs,

*Itineris
 ratio.*

ac læ-

Voluntaria in itinere corporis afflictio.

Ex vexatione corporis defecit in via.

ac sæpe niue obfritis, glacieque concretis (Alpes quippe superandæ erant, perpetuo rigentes gelu) tamen adeò longinquum arduumq; iter pedes ingredi & exsequi sustinuit. Accedebat ad sarcinæ onus, viæque asperitatem, voluntaria quidem, sed acerba corporis afflictio. tantum animi ad incommoda laboresq; supererat. Antequam viæ committeret se, siue animi ad patientiam exercendi, siue edomandi corporis studio, lacertos & coxendices iampridem constrictas habebat funiculis: qui iam ob necessariam in domesticis officijs corporis agitatione, intumescente circum carne, artus foedum in modum lacerabant. Tantus autem patientiam amor animiq; vigor fuit, ut viam non minus longam quam asperam ingrediens pedibus, demere sibi tam læua neglexerit vincla. Ergo cum ad cruciatum suapte sponte peracerbum accessisset iter pedestre ac difficile; necessario etiam ad funiculorum cruciamenta accessit vel plurimum. Ille tamen non in suscipiendis quam in perferendis ærumnis fortior, spreto non solum dissimulato dolore pergebat. Quippe eas similiter, ut ceteras quas expertus erat corporis vexationes, sperabat posse usu & consuetudine mitigari. Cæterum cum non modò in dies, sed

sed in horas cresceret atrocitas illius car-
nificinae; fiducia in solitudinem versa,
non ille quidem animo, sed viribus defi-
cere coepit. Ad extremum igitur, postea-
quam nec dissimulare nec ferre ultra vim
poterat mali; necessitati cedens, socios
benignè rogat, sibi ut ignoscant: se qui-
dem præ defatigatione eò redactum, ut
non valeat iam mouere vestigium. Mira-
ri illi primò subitum feruidi hominis lan-
guorem: inde ubi pallor ori suffusus inte-
stini mali magnitudinem indicauit; defi-
cientem excipere, sciscitari quid tandem
acciderit noui. Tum Franciscus recepto
paulisper spiritu, quem incluserat do-
lor, necessariò rem totam vrgentibus a-
perit. Quocirca eius illi palam vicem do-
lentes, clam suspicientes virtutem, hor-
tantur ut quã commodissimè interquie-
scat, quoad parumper vis tanti remittat
mali. Vbi satis quieuisse visus est, & ali-
quid recepisse virium; pederentim eum
ad proximū hospitium deferunt, confe-
stimque medicum adhibent: qui affecta
membra diu multumque contemplatus,
seuerè pronunciat, vincula iam dispici
non posse, nedum incidi. Nodos autem,
etsi appareant atque extent, vlcera tamen
effecisse talia, ut dissolui dissecariue ne-
queant sine acerbissimo sensu doloris.

Igitur

*Desperato ei⁹ morbo deseri-
tur à me-
dico.*

*Diuinitus
repentè sa-
natur.*

Igitur (quia morbus artem, morbi causa consuetudinem vincebat) attonitus ac stupenti similis aliquamdiu hæsit: ad ultimum parum prosperę curationis eventum veritus, nullis Francisci aut sociorum precibus perpelli potuit, vt agris membris tanto cum periculo admoueret manum: ita re non modò infecta, sed etiam intentata recessit. Ingens Patres sollicitudo incesserat, anxios non de Francisci tantum salute, sed de ratione quoque communis itineris, cui magno cum omnium incommodo intempestiuus ille socij comitisque morbus obstabat. Et Francisco haud leuior sociorum sua causa hærentium erat cura, quàm sui. Ergo omnes pariter ab humana ope ad diuinam versi, cœlestem medicũ pro se quisque suppliciter implorare, superosque omnes deprecatores adhibere. Nec supplicatio irrita fuit. Suppleuit medici vicem Deus, & desperato morbo fecit subito medicinam. Mirum dictu. postridie manè Franciscus surgens reperit funiculos omnes diffractos excidisse: tumorem resedisse omnem: nihil ex tãti mali atrocitate, præter indicia mali, funiculorumque vestigia, remanere. Tum enim uerò admirabundus, nec suam magis quàm committum vicem laus cœlesti Numini ma-

gus

gna voce gratulari. Accurrunt socij noue
 latitiæ causam requirentes. recognita,
 omnes haud dubio miraculo obstupefa-
 cti certatim laudes gratesque Deo (vti
 par erat) agere: & tendentes ad cœlum
 manus, manantibusque præ gaudio lacry-
 mis, præcipuam cœlestis parentis prou-
 dentiam, eximiamque in ipso temporis ar-
 ticulo benignitatem efferre cœperunt. In-
 de repetito itinere, successu laeti, se ad o-
 peram benigno Domino nauandâ mu-
 tuis vocibus accendunt. Ac toto illo iti-
 nere, vt semper antea, Francisci præcipue
 ministrandi socijs, inserviendi que studium
 & alacritas extitit. Nam cum omnes in-
 ter se summa vi (hoc vnum inter eos cer-
 tamen erat) officijs & demissione certa-
 rent; Xauerius siue animi ardore, siue
 insita comitate, reliquos facile vincebat.
 Nec plus in commoditate sociorum, quam
 in aliorum salute curanda, sedulitatis e-
 rat ardorisque. Vbicunque se offerebat
 occasio proximis consilijs, monitis, ex-
 emplis iuuandi, arripiebat eam auidissi-
 me: vtrò etiam, si res sineret, ipse capta-
 bat. Neque is labor inanis fuit. Catholi-
 corum plures ad honestam vitam reuo-
 cari: nonnulli hæreticorum ad sanitatem
 viamque veritatis reducti: quacunq; cum
 socijs transijt, sanctitatis vestigia impres-

*Ministrat
 socijs in iti-
 nere.*

*In via pro-
 ximos iu-
 uat.*

Hereticorum animos mitigat.

sa, quæ hæreticis spectaculo, Catholicis etiam exemplo forent. Itaque sæpe etiam vsu venit, vt hæretici ipsi, sanctimoniam admiratione capti, comiter illis monstrarent itinera; locorum denuntiarent difficultates; itineris duces, vbi opus erat, semet sua sponte præberent. Ad eam vera ac germana virtus emicat, & immanes quoque homines admonet humanitatis. Franciscus igitur omnibus viarum incommodis ac periculis perfunctus, superis mortalibusque fauentibus, ad vj. Idus Ianuarias anni insequentis incolumis vnà cum comitibus Venetias peruenit. Ibi Ignatium Loiolam reperit, dulcissimos socios filiosque avidissimè operientem. Sequuntur consalutationes lætissimæ, complexusque, Societatis more, summæ benevolentiam indices. Ea lætitia præteritorum laborum memoriam absterfit omnem.

CAPVT V.

Venetis dat operam valetudinario insanabilem, inde Romam ad Pontificem adit.

COMMVNITIAM in consilio Patres decreuerant proficisci Romam, vt à Pontifice Maximo peterent potestatem manen-